

Rozkłady skokowe

5.1. Dwóch ludzi rzuca kolejno monetą. Wygrywa ten, kto pierwszy wyrzuci orła, Opisać przestrzeń zdarzeń elementarnych. Obliczyć prawdopodobieństwo p_k , że gra skończy się przy k -tym rzucie. Ile razy większe szanse wygrania ma gracz zaczynający?

5.2. W partii nici bawełnianych znajduje się około 20% krótkich włókien. Jakie jest prawdopodobieństwo nie znalezienia ani jednego krótkiego włókna przy losowym wyborze n włókien?

5.3. W przędzy zmieszano w równych ilościach włókna białe i kolorowe. Jakie jest prawdopodobieństwo znalezienia mniej niż dwóch kolorowych włókien wśród pięciu losowo wybranych?

5.4. Dwóch strzelców o jednakowych umiejętnościach strzela kolejno do tarczy. Każdy z nich ma prawo strzelić co najwyżej dwa razy. Strzelec, który pierwszy trafi w cel otrzymuje nagrodę.

a. Jeżeli prawdopodobieństwo trafienia w cel przy pojedynczym strzale wynosi $p = 0.5$, to czy jest bardziej prawdopodobne, że strzelcy otrzymają nagrodę, czy też, że nikt jej nie otrzyma?

b. Jaki jest stosunek prawdopodobieństw otrzymania nagrody dla obu strzelców, jeżeli $p = 0.5$? Czemu równa się ten stosunek, jeżeli ilość strzałów nie jest ograniczona?

5.5. Co jest bardziej prawdopodobne: wygrać z równorzędnym przeciwnikiem

a. trzy partie z czterech, czy pięć z ośmiu;

b. co najmniej trzy partie z czterech, co najmniej czy pięć z ośmiu;

c. co najwyżej n partii z $2n$, czy więcej niż n spośród $2n$;

d. nie więcej niż n partii z $2n + 1$, czy więcej niż n partii z $2n + 1$.

5.6. *Zadanie Johna Smitha.* W roku 1693 Johnowi Smithowi zadano następujące pytanie: czy trzech ludzi, z których pierwszy chce otrzymać co najmniej jedną szóstkę przy sześciu rzutach kostką, drugi — co najmniej dwie szóstki w dwunastu rzutach, trzeci — co najmniej trzy szóstki w osiemnastu rzutach, mają jednakowe szanse? Zadanie rozwiązał Newton, który pokazał, że pierwszy z tych ludzi ma większe niż drugi, a drugi większe niż trzeci. Otrzymać ten wynik.

5.7. Zakładamy, że kostka ma $s \geq 2$ ścianek, z których każda ma jednakowe szanse wypadnięcia. Oznaczmy przez $g(t, n)$ prawdopodobieństwo, że przy t rzutach kostką dana ścianka wypadnie mniej niż n razy. Udowodnić, że

a. $g(sn, n)$ maleje ze wzrostem s dla ustalonego n ;

b. $g(sn, n) < 0.5$;

c. $g(sn, n) \rightarrow 0.5$ dla $n \rightarrow \infty$.

5.8. Aby oszacować ilość ryb w jeziorze wyławia się 1000 ryb, oznacza je i wypuszcza z powrotem. Dla jakiej ilości ryb w jeziorze prawdopodobieństwo otrzymania wśród 150 nowo złowionych ryb 10 oznaczonych będzie największe?

5.9. Wśród kłębków pewnej partii bawełny znajduje się 30% kolorowych. Obliczyć prawdopodobieństwo, że wśród losowo wybranych kłębków znajdują się trzy kolorowe; co najwyżej trzy kolorowe.

5.10. Kontrola techniczna bada pewne elementy, z których każdy niezależnie od innych może być wadliwy z prawdopodobieństwem p .

a. Obliczyć prawdopodobieństwo, że spośród 10 zbadanych elementów tylko jeden będzie wadliwy.

b. Obliczyć prawdopodobieństwo, że pierwszym napotkanym elementem wadliwym będzie k -ty element zbadany ($k = 3$).

c. Obliczyć prawdopodobieństwo, że $k = 10$ kolejnych elementów nie będzie miało wad, jeżeli wiadomo, że poprzednie $l = 5$ elementów również nie miało wad. Czy to prawdopodobieństwo zależy od l ?

d. Znaleźć rozkład ilości dobrych elementów zbadanych pomiędzy dwoma kolejnymi znalezionymi elementami wadliwymi.

5.11. Dwóch ludzi gra w następującą grę: pierwszy z nich kolejno pisze zero lub jedynekę, a drugi stara się zgadnąć co napisał pierwszy. Drugi z graczy spostrzegł, że pierwszy pisze kolejno cyfry niezależnie jedną od drugiej i że prawdopodobieństwo napisania przez niego zera wynosi $p = 0.6$. Jak powinna wyglądać strategia

drugiego gracza, tzn. z jakim prawdopodobieństwem powinien on nazywać kolejne liczby, aby osiągnąć możliwie największą liczbę odgadnięć? Obliczyć rozkład ilości liczb odgadniętych pomiędzy dwoma kolejnymi liczbami nieodgadniętymi przy założeniu, że drugi gracz wymienia zero w prawdopodobieństwie $q = 0.5$ niezależnie od wyników poprzednich odgadnięć.

5.12. Na odcinek AB rzucamy losowo pięć punktów, niezależnie jeden od drugiego. Prawdopodobieństwo, że punkt wpadnie w daną część odcinka zależy jedynie od długości tej części i jest do niej proporcjonalne. Obliczyć prawdopodobieństwo, że

- dwa punkty znajdują się w odległości mniejszej niż b od punktu A , a trzy w odległości większej niż b ;
- dwa punkty znajdują się w odległości mniejszej niż a od punktu A , jeden w odległości $a < r < b$ od punktu A , dwa w odległości większej niż b od punktu A .

5.13. W koło wpisano kwadrat.

- Jakie jest prawdopodobieństwo, że losowo rzucony na koło punkt znajdzie się wewnątrz kwadratu?
- Jakie jest prawdopodobieństwo, że spośród 10 niezależnie od siebie losowo rzuconych na to koło punktów cztery znajdują się wewnątrz kwadratu, trzy w jednym z odciętych bokiem kwadratu kawałków koła, a trzy w pozostałych trzech odciętych kawałkach tarczy koła?

5.14. Prawdopodobieństwo, że zamaskowany przeciwnik znajduje się w ostrzeliwanym obszarze wynosi 0.3; prawdopodobieństwo trafienia w ten obszar przy każdym pojedynczym strzale wynosi 0.2. Dla umieszkodliwienia przeciwnika wystarcza jedno trafienie. Jak jest szansa umieszkodliwienia przeciwnika przy dwóch strzałach? przy dziesięciu strzałach?

5.15. Dwa kluby sportowe A i B wystawiają każdy po trzy drużyny. Prawdopodobieństwo zwycięstwa drużyn klubu A na odpowiednimi drużynami klubu B wynoszą odpowiednio 0.8 dla pierwszych drużyn, 0.4 dla drugich i 0.4 dla trzecich drużyn. Dla wygrania meczu potrzeba zwycięstw co najmniej dwóch drużyn. Który z klubów ma większe szanse wygrania meczu?

5.16. Dwaj szachiści A i B decydują się rozegrać mecz na następujących warunkach: A musi dla zwycięstwa zdobyć 12 punktów (1 punkt za każdą wygraną partię), a B dla zwycięstwa musi zdobyć 6 punktów, przy czym partii remisowych nie uwzględnia się. Zazwyczaj A wygrywa z B dwa razy częściej niż B z A , jeżeli rozpatrywać tylko partie, które nie skończyły się remisem, tak że prawdopodobieństwo wygrania przez niego partii można przyjąć za równe $\frac{1}{3}$. Z pewnych względów konieczne było przerwanie meczu w momencie, gdy A miał już 8 punktów, a B — 4 punkty. Postanowiono przyznać zwycięstwo graczowi, który ma większe szanse wygrania całości meczu. Który z graczy wygrał?

5.17. Niech A_k oznacza zdarzenie polegające na tym, że przy sprawdzaniu k elementów podlegających kontroli nie znaleziono ani jednej sztuki wadliwej. Wiadomo, że dla dowolnych całkowitych k i $l \geq 0$ jest

$$P(A_{k+l}|A_k) = P(A_l), \quad \text{przy czym} \quad P(A_1) = 1 - q.$$

Znaleźć $P(A_k)$. Obliczyć też prawdopodobieństwo, że ilość sztuk dobrych zbadanych aż do chwili znalezienia pierwszej sztuki wadliwej wynosi l .

5.18. Urna zawiera jedną kulę białą i jedną kulę czarną. Przeprowadzamy kolejne ciągnięcie, za każdym razem zwracając wyciągniętą kulę do urny. Ilość losowań jest nieograniczona.

- Jakie jest prawdopodobieństwo otrzymania choćby raz białej kuli, jeżeli za każdym razem, gdy wyciągamy kulę czarną, dokładamy do urny jeszcze a kul czarnych?
- Jakie jest prawdopodobieństwo wyciągnięcia choćby raz dwukrotnie z rzędu białej kuli, jeżeli po każdej kuli czarnej dokładamy do urny jeszcze jedną kulę czarną?
- Jakie jest prawdopodobieństwo wyciągnięcia choćby raz dwukrotnie z rzędu białej kuli, jeżeli po każdej kuli czarnej dokładamy do urny jeszcze dwie kule czarne?

5.19. Używając argumentów probabilistycznych sprawdzić następujące tożsamości, w których $N \geq n \geq 1$:

- $1 + \frac{N-m}{N-1} + \frac{(N-m)(N-m-1)}{(N-1)(N-2)} + \dots + \frac{(N-m)\dots 2 \cdot 1}{(N-1)\dots(m+1)m} = \frac{N}{m}$;
- $1 + \frac{N-m}{N-1} \dots \frac{m+1}{m} + \frac{(N-m)(N-m-1)}{N^2} \dots \frac{m+2}{m} + \dots + \frac{(N-m)\dots 2 \cdot 1}{N^{N-m}} \frac{N}{m} = \frac{N}{m}$;
- $1 + \frac{N-m}{N+1} \dots \frac{m+1}{m} + \frac{(N-m)^2}{(N+1)(N+2)} \dots \frac{m+2}{m} + \frac{(N-m)^3}{(N+1)(N+2)(N+3)} \frac{m+3}{m} + \dots = \frac{N}{m}$;